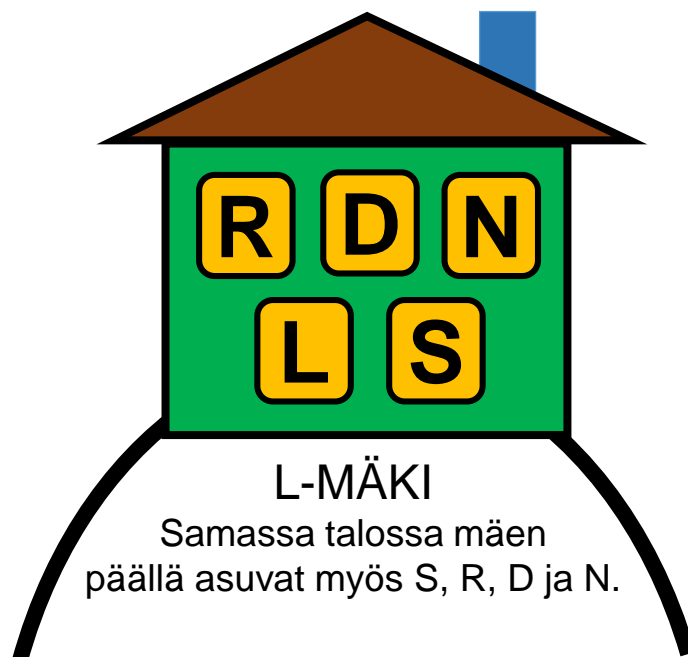

Keski-Suomen hyvinvointialue
Kuntoutus/Puheterapia

OHJEET L-ÄÄNTEEN HARJOITTELUUN

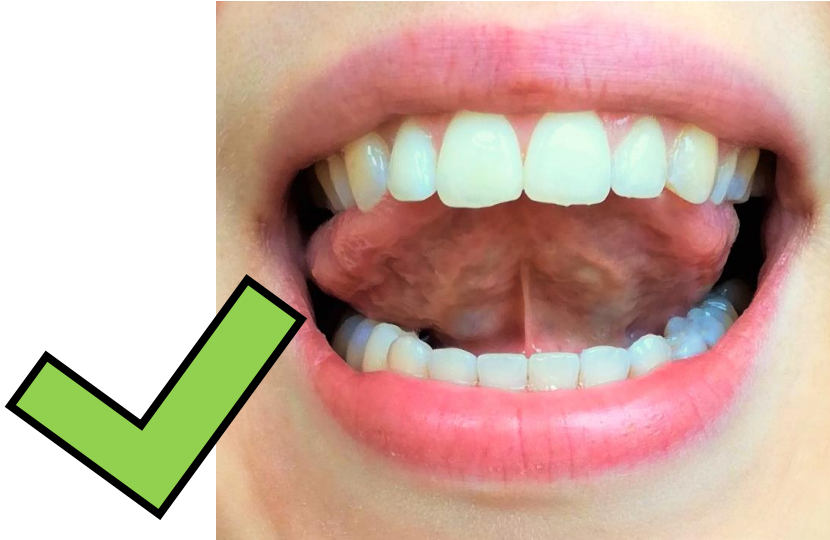
L-ÄÄNNE:

- 1) L-äänne ääntyy niin, että kieli nousee leveänä ylätuhampaiden taakse hammasvallille (L-mäki).
- 2) Samassa paikassa ääntyvät myös **S**, **R**, **D** ja **N** -äänteet.
- 3) Kieli ei tule hampaiden väliin.

L-äänne ääntyy ylähampaiden takana.

L-äänne oikein tuotettuna näyttää tältä:

L-äänteen virheelliset tuottotavat:

L-äänne ääntyy hampaiden välistä.

L-äänne ääntyy alahampaita vasten.

L-äänne ääntyy hampaat yhdessä.

L voi myös korvautua muilla äänneillä kuten J:llä, V:llä tai N:llä.

L:N ASKELEET

Käytän L-äännettä puheessa

Osaan L:n sanoissa ja lauseissa

Osaan L:n joissakin sanoissa

Osaan L:n tavuissa

Osaan sanoa L:n yksittäisenä äänteenä.

Tiedän/kuulen onko sanoissa L.

Kieleni liikkuu ja tottelee minua (kielijumppa)

KIELIJUMPPA

L-äänteen tuottamista varten kielen ja leuan liikkeiden täytyy olla riittävän eriytyneet toisistaan. Tämän vuoksi alussa on hyvä harjoitella kielijumppaa kielen ja leuan liikkeiden eriyttämiseksi toisistaan. Kotona kielijumppaa voi tehdä esim. hammaspesun yhteydessä. Kielijumppaa on hyvä harjoitella peilin ääressä.

SAMMAKKO:

Nosta kieli ylähuulelle ja yritä napata ”kärpänen” nopeasti suuhun. Suu on koko ajan auki.

KUPPI:

Nosta kielen laidat ylös ”kupiksi”.

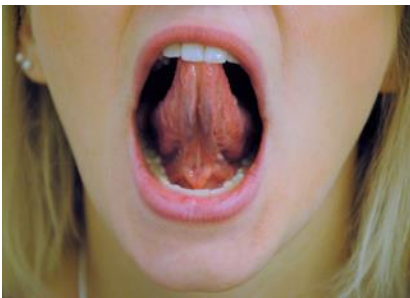

HISSI:

Kieli nousee ensin hissillä ylähampaiden taakse hammasvallille. Sen jälkeen kieli laskee hissillä alahampaiden taakse. Toista liikettä. **HUOM!** Leuka ei liiku ja suu pysyy koko ajan auki.

VIRTAHEPO:

Kieli nousee ylös ylähampaiden taakse hammasvallille ja pysyy ylhäällä suun liikuessa kiinni ja auki. **HUOM!** Hampaat menevät yhteen ja erilleen, jolloin leuka liikkuu ylös – alas.

RULLA:

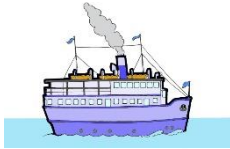
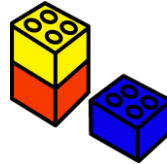

Yritä saada kieli maton lailla rullalle nappaamalla kielestä kiinni ylähampailla.

L-äänteen erottaminen sanoista on osa L-äänteen harjoittelua.

1. Kuuntele kuuluuko alla olevien kuvien nimissä L. Montako löysit?

2. Makustelee kuuluuko kavereidesi nimissä, kadunnimissä, kauppojen nimissä, lelujen nimissä L.
3. Etsi lehdistä kuvia joiden nimissä kuuluu L ja liimaa ne paperille
4. Aikuinen sanoo L-sanoja oikein ja väärin. Kuuntele miten meni. Korjatkaa yhdessä. Aikuinen voi sanoa L-äänteen esim. J:nä tai virheellisenä niin, että kieli on etuhampaiden välissä.

oikein

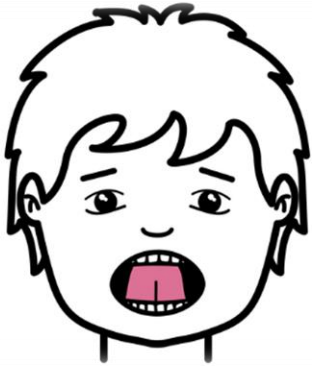

väärin

VINKKEJÄ L-ÄÄNTEEN ETSIMISEEN

PITOHARJOITUS

Nosta kieli ylös
ylähampaiden taakse ja
pidä ylhäällä ensin 5:een
laskien. Kokeile sitten
pidentää aikaa.

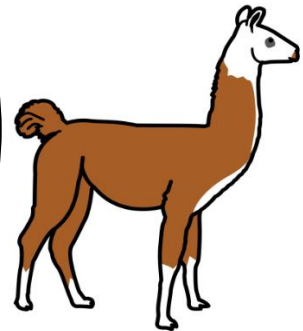
Voit tehdä harjoituksen
myös nostamalla
kielenkärjellä ylös muron
tai D-vitamiinipastillin.
Leuka ei lähde kielen
liikkeeseen mukaan.

HUONOMUISTINEN LAAMA

Laama ei muista laulujen
sanoja, mutta pitää kovasti
laulamisesta. Lallattele
laaman kanssa esim.
Hämähämähäkki, Jos sun
lysti on tai jonkun mieleisesi
laulun melodioita.

Tarkasta peilistä, että kieli
nousee ylös ylahampaiden
taakse ja leuka ei lähde
kielen liikkeeseen mukaan.

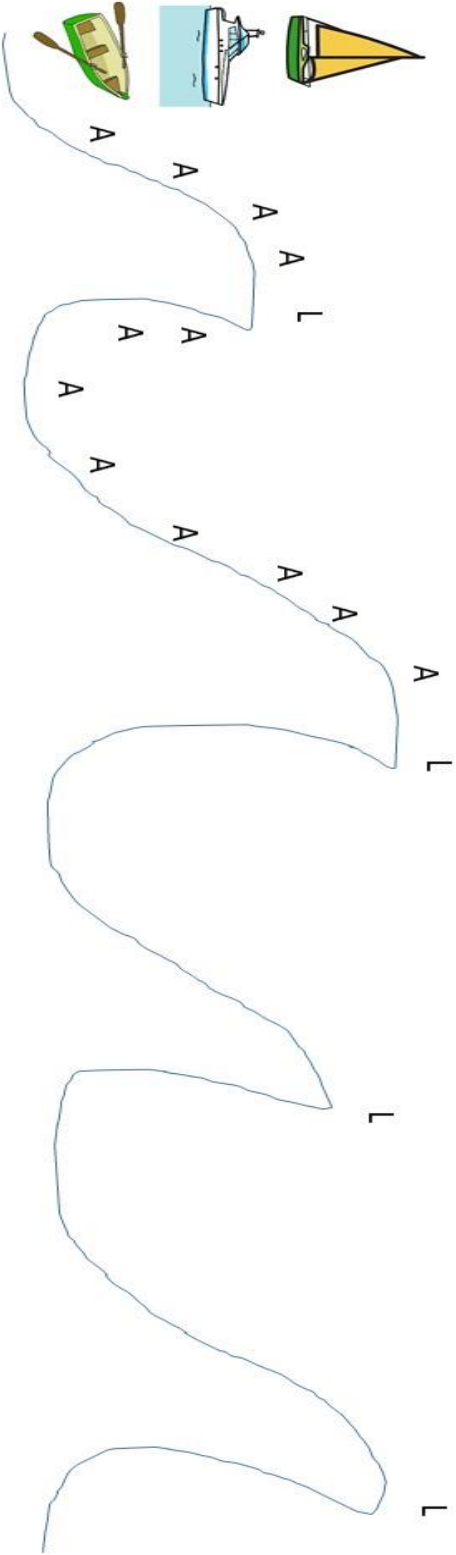
LAL LAL
LAA

L-ÄÄNTEEN YHDISTÄMINEN VOKAALIIN

Seilaa veneellä aallokossa. Seuraa sormella aaltoja ylös ja alas sanoen eri vokaalia (A,I,E jne.)
Aallohjarjällä sano aina: L. (AAAAALLAAAAALLAAAAALLAAAL)

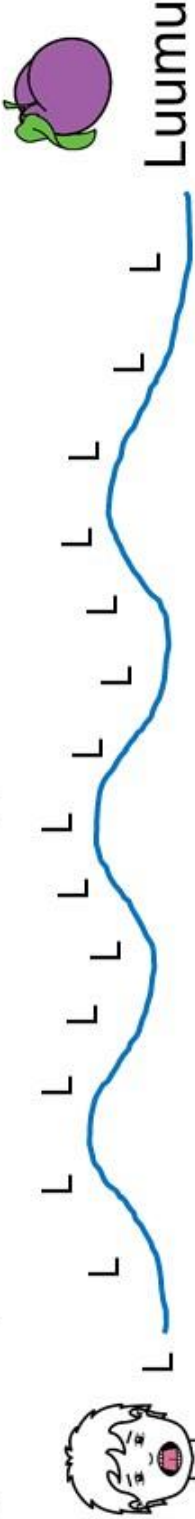

Myös omat sormesi voivat olla meren aaltoja joita voit seurata toisen käden sormella.

**L-ÄÄNNETTÄ
TUOTTAESSA VAIN
KIELI LIIKKUU JA
ALALEUKA PYSYY
PAIKALLAAN!**

Piirrä kynällä reitti L-kirjaimesta sanaan. Seuraa sormella reittiä ja sano L kielen pysyessä ylhäällä. Lopussa liu-uta L-äänne sanan loppuun.

L
Lego

L
Laama

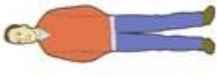

L
Lääke

L
Liina

Harjoitellaan L-äännettä muistipelillä. Liimaa arkki vahvalle paperille ja leikkaa kortit irti.

Älläsen-perhe

 YLLI	 ULLA	 LILLI	 ALLU
 YLLI	 ULLA	 LILLI	 ALLU
 ALLI	 OLLE	 ELLI	 OLLI
 ALLI	 OLLE	 ELLI	 OLLI

L-ÄÄNNE SANOISSA

LÄHTÖ

LAA LAA
LANKA

LUU LUU
LUMI

LEE LEE
LEHMÄ

LAA LAA
LAMPPU

LAA LAA
LAUKKU

LAA LAA
LAPIO

LOO LOO
LOHI

LII LII LINTU

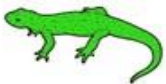
LEE LEE
LEIJONA

LII LII LIMSA

LYY LYY
LYHTY

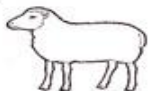
LII LII LISKO

LUU LUU
LUISTIMET

LAA LAA
LAIVA

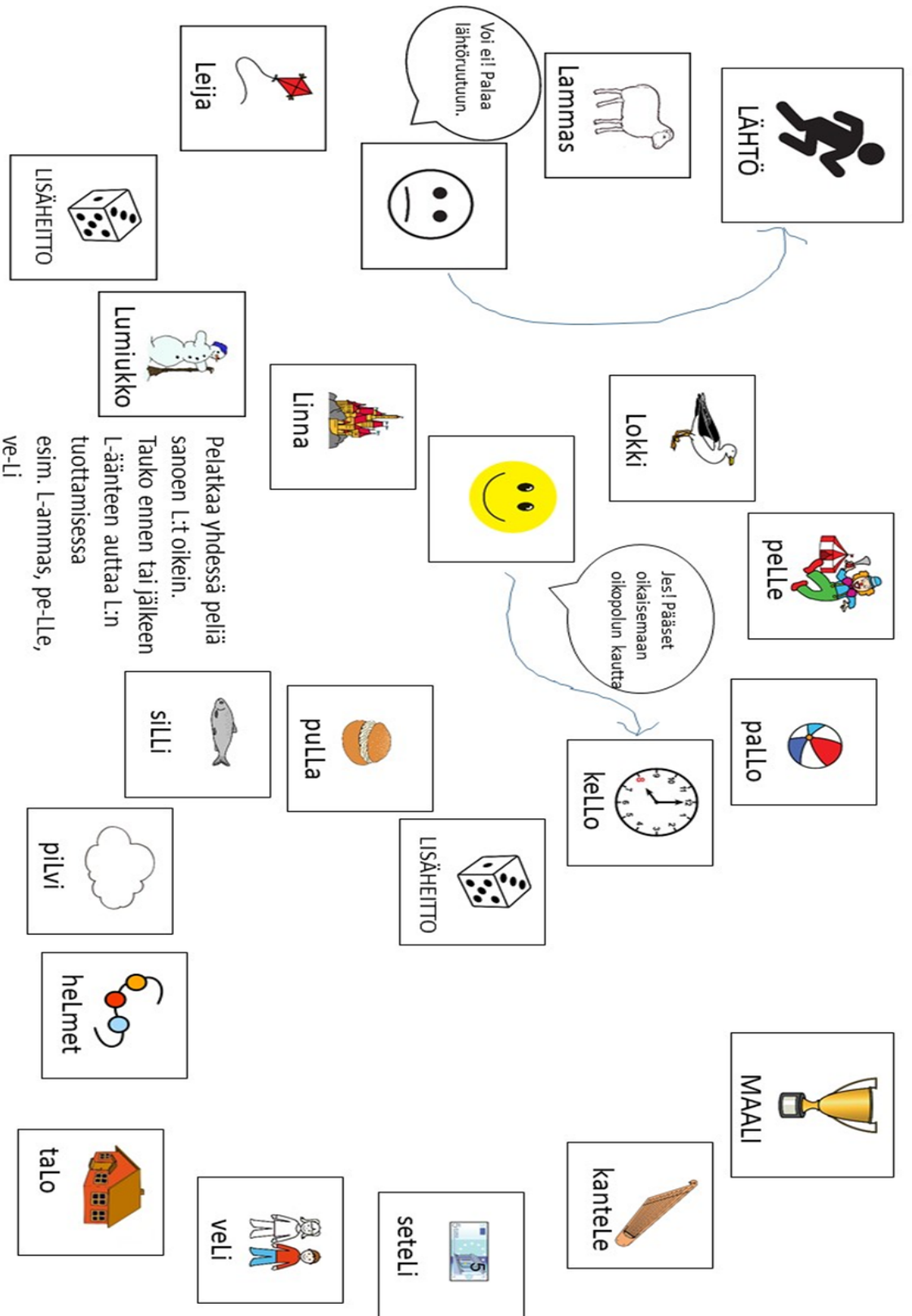
LAA LAA
LAMMAS

LEE LEE
LEPAKKO

MAALI

VINKKEJÄ L-ÄÄNTEEN YLEISTÄMISEKSI PUHEESEEN:

Alias-peli:

Valitkaa peliin L-sanakortteja. Kertokaa vuorotellen toisillenne kortin kuvista ja yrittäkää arvata toisen selittämät sanat oikein. Kiinnittäkää pelin aikana huomiota L-äänteisiin.

Piirrä ja arvaa:

Tarvitset kynän ja paperin. Piirtäkää toisillenne vuorotellen L-sanoja ja yrittäkää arvata, minkä sanan toinen piirtää.

Muistipelit:

Pelatkaa kotoa löytyvää muistipeliä ja kiinnittäkää huomiota L-äänteen sanomiseen.

Laulut:

Laulakaa jotain tuttua laulua ja kiinnittäkää huomiota L-äänteeseen esim. ”Lennä Lennä Leppäkerttu”.

Laiva on lastattu:

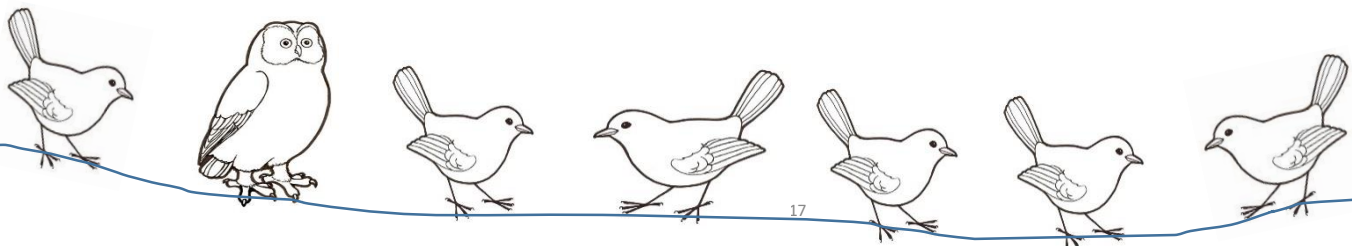
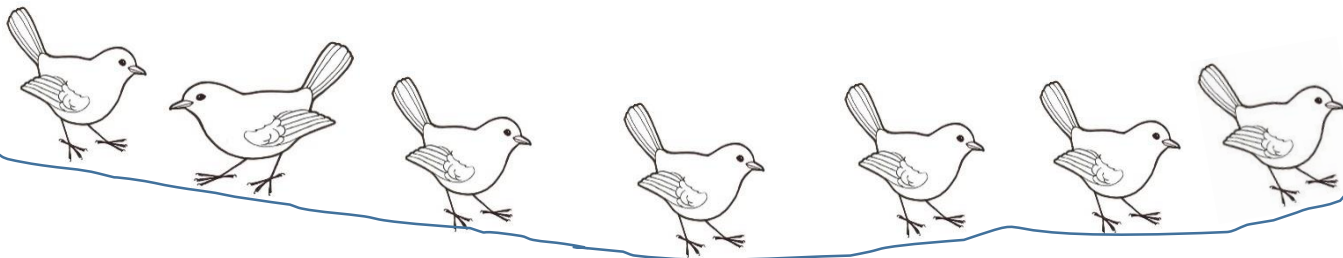
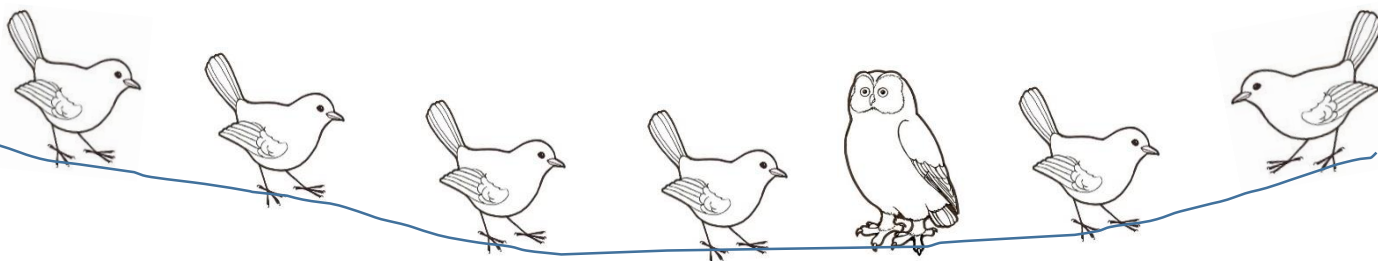
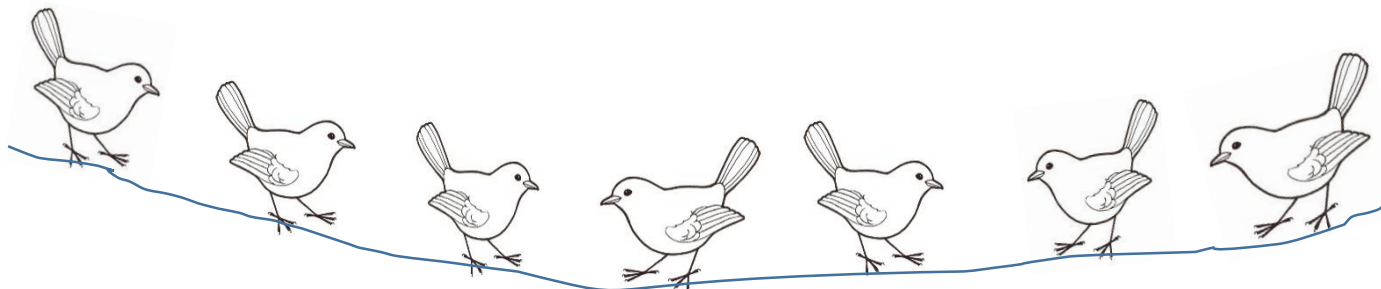
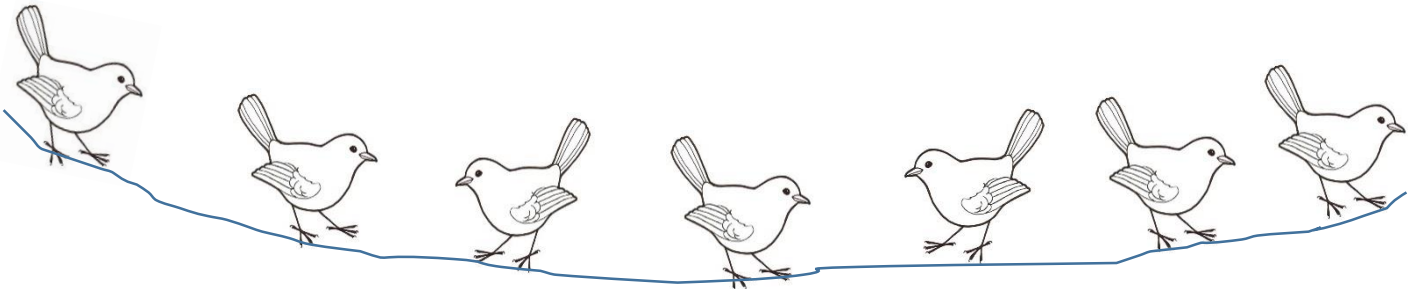
Laiva on lastattu L-sanoilla tai L-lauseilla. Keksikää vuorotellen sanoja tai lauseita, joissa on L: ”Laiva on lastattu lapasilla, leluilla... jne.” tai ”Lisko laulaa Lontoossa”.

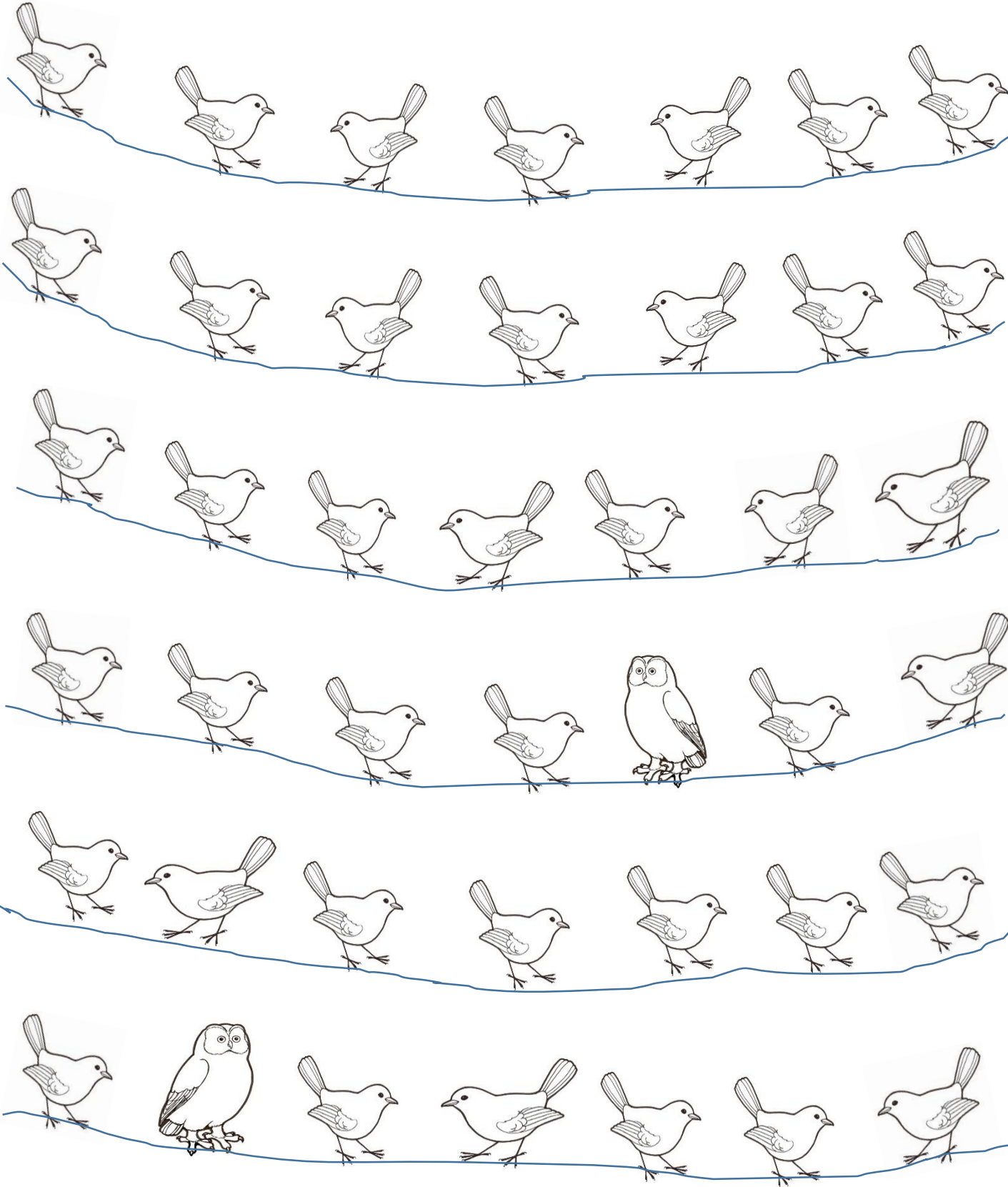
Mikä tahansa peli:

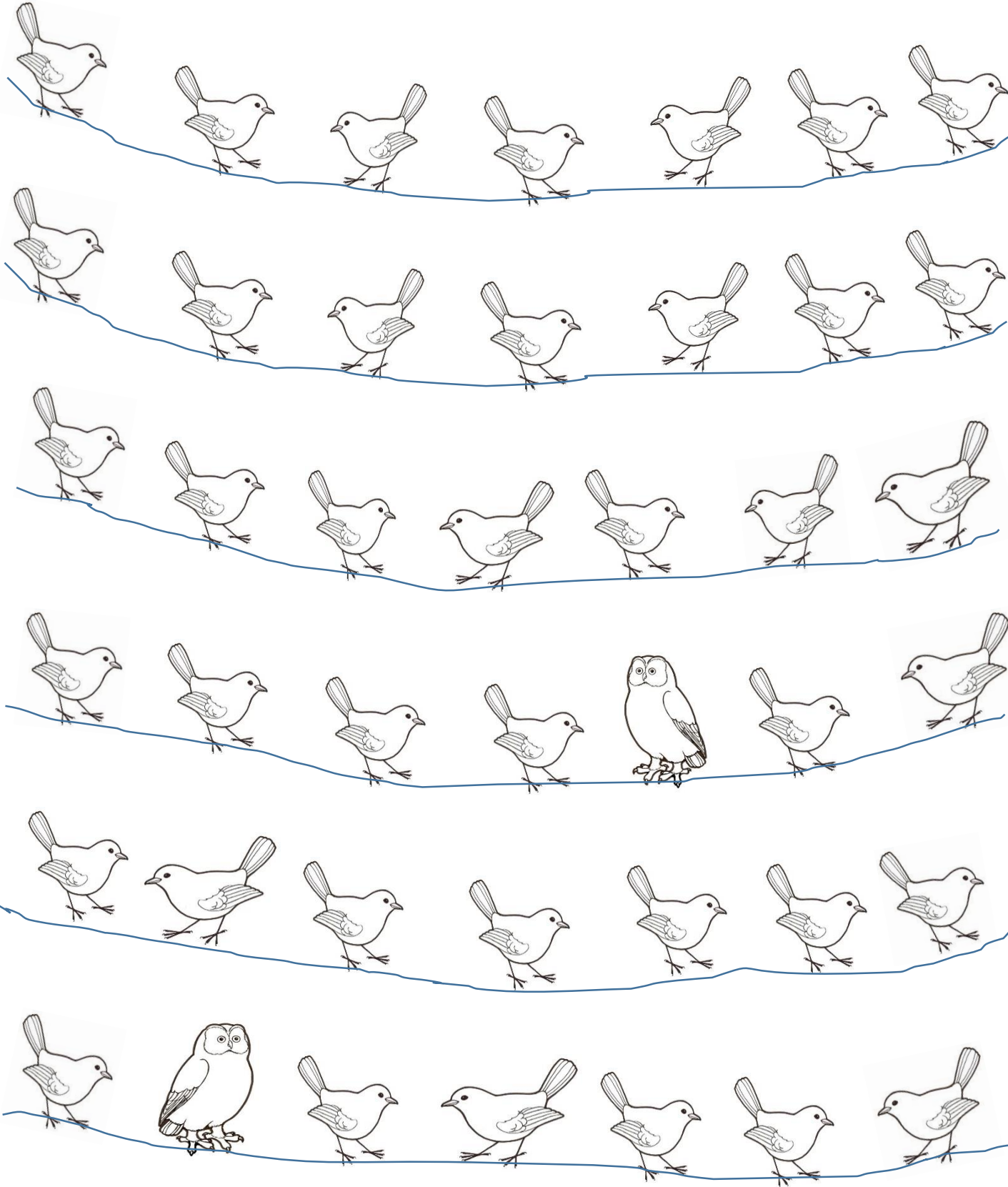
Pelatkaa kotoa löytyvää peliä ja kiinnittäkää huomiota L-sanoihin pelin aikana.

Väritä lintu aina kun olet harjoitellut. Harjoittele joka päivä
5–10 minuuttia kerrallaan. Tsemppiä harjoitteluun!

Puheterapia
Kuvat: www.papunet.fi
20.12.2022